

Attitude of Foreign Students of Persian Language and Literature in Universities Abroad (Analysis of Academic Self-Efficacy, Motivation and Attitude toward the Field of Study and Future of Career)

Zahra Abbasi *

Corresponding Author, Associate Professor of Persian Language, Department of Persian Language and Literature, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran
abasiz@modares.ac.ir

Navid Atar Sharghi

Assistant Professor, Persian Language Teaching Center, Imam Khomeini International University, Qazvin, Iran.
navid_atar.sharghi@PLC.ikiu.ac.ir

Li Yanjun

Assistant Professor, Beijing Foreign Studies University, Pekin, China.
lyanjun@bfsu.edu.cn

Abstract:

This study examines the attitudes of international students from various nationalities toward the field of Persian literature by analyzing four variables: academic self-efficacy, motivation, attitude toward the field of study, and career prospects. The research participants included students of Arabic, Turkish, Chinese, and Kurdish nationalities who were studying Persian language and literature at universities outside Iran. The research instrument consisted of a four-part questionnaire: the 2005 Dornyei motivation questionnaire adapted from Iwaniec and Khaled (2024), the academic self-efficacy questionnaire adapted from Sheila et al. (2019), and the attitude toward the field of study and career prospects questionnaire adapted from Tarverdizadeh et al. (2024). The overall statistical analysis results indicated that, across all hypotheses examined, Chinese students exhibited the highest correlation, while Arabic-speaking students showed the lowest correlation. This finding suggests a favorable academic environment in Chinese universities and a need for motivational activities in Iraqi universities. Additionally, the study's findings reveal that Kurdish students demonstrated the highest correlation in all four variables (motivation and attitude toward the field of study, students' attitudes and academic self-efficacy, students' attitudes toward career prospects and academic self-efficacy). Turkish-speaking students showed the highest correlation in three variables (attitude toward the field of study and career prospects, motivation and career prospects, ideal self-concept, attitude toward education and career prospects, and academic self-efficacy). Educational policymakers can enhance these examined variables by incorporating educational psychology-related activities

***Cite this article:** Abbasi, Zahra. Atar Sharghi, Navid. Yanjun, Li. Attitude of Foreign Students of Persian Language and Literature in Universities Abroad (Analysis of Academic Self-Efficacy, Motivation and Attitude toward the Field of Study and Future of Career). Vol. 13, No. 2 (Tome 28), October 2024, 69-93.

DOI: 10.30479/jtpsol.2025.21815.1699

Received on: 19/03/2025

Accepted on: 04/06/2025

© The Author(s).

Publisher: Imam Khomeini International University

Introduction

Enhancing the global position of Persian language and literature depends on evaluating the quality of education and the attitudes and experiences of international students, particularly those studying abroad. These students play a vital role in promoting Persian language and culture in their future careers. A key approach to improving educational quality is understanding students' attitudes and individual traits related to their academic experience. Positive perceptions of one's field of study and future career prospects are linked to stronger motivation, academic self-efficacy, and better performance. Academic self-efficacy is a central aspect of students' educational experience, with higher levels contributing to motivation, academic success, and personal development. Conversely, low self-efficacy may lead to disengagement and increased risk of dropout. Overall, greater academic satisfaction fosters motivation, confidence, psychological well-being, and a sense of achievement among students. Academic self-efficacy is a critical component of students' educational experience. High levels of self-efficacy and academic satisfaction are associated with increased motivation, improved academic performance, and personal development. Conversely, low levels may lead to disengagement and a higher risk of academic dropout. For students, greater satisfaction with their studies enhances learning motivation, boosts confidence, fosters a sense of achievement, and contributes to psychological well-being and personal growth. This study aims to explore the relationship between academic motivation, attitudes toward the field of study and future career prospects, and academic self-efficacy among international students of Persian literature. The participants are from diverse national backgrounds and are studying at universities across several countries, including China, Turkey, Iraq (Arabic-speaking students), and the Kurdistan Region of Iraq (Kurdish-speaking students). The analysis provides insights into the current status of Persian language and literature programs in these contexts and the perspectives of enrolled students. Given the growing need to attract more international students across academic disciplines—especially in Persian language and literature—and the increasing importance of international academic cooperation, understanding the individual characteristics and attitudes of foreign students is essential. Such insights can help identify existing challenges and guide efforts to improve the current state and achieve desirable educational outcomes.

Research Methodology

This study is a survey-based, applied research project employing a field study approach. The central research question investigates the relationship—based on nationality and place of study (Arabic, Turkish, Chinese, and Kurdish)—between four key variables: students' attitudes toward the Persian language and literature program, their perceptions of future career prospects, academic motivation, and academic self-efficacy. The primary data collection instrument was a composite questionnaire consisting of three standardized Likert-scale instruments:

The Motivation Questionnaire, adapted from Iwaniec and Khalid (2024), The Academic Self-Efficacy Questionnaire, adapted from Sheila et al (2019) ;The Attitude Toward Field of Study and Career Prospects Questionnaire, adapted from Tarverdzadeh and Taghipour (2024) .To ensure validity, content and face validity techniques were employed, and the instruments were reviewed and confirmed by subject-matter experts. Reliability was

assessed using Cronbach's alpha, yielding a coefficient of 0.905, indicating high internal consistency. The study population consisted of 375 Persian literature students from four national backgrounds: Chinese, Arabic, Turkish, and Kurdish. Participants were selected through convenience sampling. In China, participants were enrolled at Jilin International Studies University, Beijing Foreign Studies University, Shanghai International Studies University, Xi'an International Studies University, and Shihezi University. In Turkey, students were from Atatürk University. In the Kurdistan Region of Iraq, participants studied at Soran University, Salahaddin University-Erbil, and Nawroz University. In Iraq, students were from the University of Baghdad and the University of Kufa. After the questionnaires were completed, inferential statistical methods were used for data analysis. Due to the presence of both positively and negatively worded items, all responses were aligned using a recoding process to ensure consistency.

Results

The results of the correlation analysis revealed a significant positive relationship among all hypotheses across the four student groups of different nationalities. However, the strength of these correlations varied between the groups. Overall, the analysis showed that Chinese students demonstrated the highest levels of correlation across the studied variables, while students of Arabic nationality exhibited the lowest. Specifically, significant correlations were observed between variables such as: Students' attitudes toward their field of study and their career prospects; Motivation and attitudes toward their field of study; Motivation and academic self-efficacy; Career prospects and academic self-efficacy. Among these, Chinese students showed the strongest correlations, while Arabic-speaking students showed the weakest. Further analysis revealed that Kurdish students exhibited strong correlations across all four variables: motivation and attitudes toward the field of study, attitudes and academic self-efficacy, attitudes toward career prospects and self-efficacy. Turkish-speaking students also showed relatively strong correlations across three of the variables: attitudes toward the field of study and career prospects, motivation and career prospects, and self-perception and academic self-efficacy. Among Chinese students, the highest correlation was found between their motivation and their attitudes toward future career prospects. Conversely, the lowest correlation was observed between motivation and attitudes toward the field of study. A similar pattern was noted among Arabic-speaking students, where the highest correlation was between motivation and career attitudes, and the lowest between motivation and attitudes toward the field of study.

Conclusion

Based on the findings of this study, enhancing educational programs and expanding career opportunities appear essential for improving foreign students' attitudes toward the Persian language and literature program, as well as boosting their academic motivation and self-efficacy. Curriculum development, revision of course content, enhancement of internship opportunities, and alignment of academic programs with labor market demands are critical measures. Moreover, student admissions based on societal needs and creating favorable

employment conditions can significantly increase students' satisfaction with their academic field and future career prospects.

Acknowledgment

The authors of this article would like to appreciate and thank all those who somehow contributed to this research with their time and best efforts.

Conflict of Interest

The authors have no conflicts of interest to declare.

Keywords: Academic Self-Efficacy, Motivation, Attitude toward the Field of Study, Attitude toward the Future of Career, Teaching Persian Language and Literature.

نگرش دانشجویان خارجی رشته زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های خارج از کشور (تحلیل خودکارآمدی تحصیلی، انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی) (پژوهشی)

زهرآ عباسی*

نویسنده مسئول، دانشیار گروه آموزش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

abasiz@modares.ac.ir

نوید اعطار شرقی

استادیار مرکز آموزش زبان فارسی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی^(ه)، قزوین، ایران.

navid_atar.sharghi@PLC.ikiu.ac.ir

لی‌یان‌جون

عضو هیات علمی دانشگاه مطالعات خارجی پکن.

lyanjun@bfsu.edu.cn

چکیده

در این پژوهش، نگرش دانشجویان خارجی با ملیت‌های مختلف نسبت به رشته ادبیات فارسی، با بررسی چهار متغیر خودکارآمدی تحصیلی، انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی بررسی شده است. گروهی از دانشجویان با ملیت‌های عرب، ترک، چینی و کرد، شاغل به تحصیل در دانشگاه‌های خارج از ایران، در رشته زبان و ادبیات فارسی در این پژوهش شرکت کردند. ابزار پژوهش، پرسش‌نامه چهار بخشی انگیزش دورنیه ۲۰۰۵ برگرفته از ایوانیچ و خالد (Iwaniec and Khaled 2024)، پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی، برگرفته از شیلا و همکاران (et al 2019) Sheila) و پرسش‌نامه نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی، برگرفته از تاروردی‌زاده و تقی‌پور (Tarverdizadeh et al. 2024) است. نتایج کلی تحلیل آماری نشان داد که در همه فرضیات مورد بررسی، دانشجویان چینی دارای بیشترین هم‌بستگی و دانشجویان با ملیت عربی دارای کمترین مقدار هم‌بستگی بوده‌اند. این یافته نشان دهنده وضع مطلوب در دانشگاه‌های چین و نیاز به فعالیت‌های انگیزشی در دانشگاه‌های عراق است. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد؛ دانشجویان کرد به لحاظ چهار متغیر (میزان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی، نگرش دانشجویان و خودکارآمدی تحصیلی، نگرش دانشجویان به آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی) و دانشجویان ترک‌زبان به لحاظ سه متغیر (نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی، انگیزش و آینده شغلی؛ خودآرمانی و نگرش به تحصیل و آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی) دارای بیشترین هم‌بستگی بوده‌اند. دست‌اندرکاران برنامه آموزشی می‌توانند با بهره‌گیری از فعالیت‌های مرتبط با روان‌شناسی آموزش، موجب بهبود متغیرهای مورد بررسی شوند.

کلیدواژه‌ها

خودکارآمدی تحصیلی، انگیزش، نگرش به رشته تحصیلی، نگرش به آینده شغلی، آموزش زبان و ادبیات فارسی.

* استناد: عباسی، زهرا. اعطار شرقی، نوید، یان‌جون، لی. نگرش دانشجویان خارجی رشته زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های خارج از کشور (تحلیل خودکارآمدی تحصیلی، انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی)، سال سیزدهم، شماره دوم (پیاپی ۲۸)، پاییز و زمستان ۱۴۰۳، ۶۹-۹۳.

شناسه دیجیتال (DOI): 10.30479/jtpsol.2025.21815.1699

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۴/۰۳/۱۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۱۲/۲۹

ناشر: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی^(ه)

۱. مقدمه

ارتقا و بهبود جایگاه زبان و ادبیات فارسی در جهان، مستلزم ارزیابی کیفیت آموزشی، روندهای عملکردی و نگرشی به رشته زبان و ادبیات فارسی از سوی دانشجویان خارجی، به‌ویژه در دانشگاه‌های خارج از کشور است؛ زیرا فارغ‌التحصیلان خارجی این رشته، در مسیر حرفه‌ای خود به‌عنوان حاملان و منتقل‌کنندگان فرهنگ و زبان فارسی، تأثیر مهمی خواهند داشت. یکی از رویکردهای مهم برای بهبود کیفیت آموزش، بررسی نگرش و ویژگی‌های فردی دانشجویان نسبت به تحصیل است. نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی^۱ بر نحوه عملکرد آن‌ها در طول تحصیل اثر می‌گذارد و کسانی که به‌عنوان یادگیرنده نسبت به آینده، احساس خوش‌بینی یا امنیت می‌کنند، اعتماد به نفس بیشتری خواهند داشت و با خودکارآمدی تحصیلی^۲ بهتر و انگیزش^۳ بالاتر، دوره آموزشی را طی خواهند کرد.

آموزش، چیزی بیش از مهارت‌های شناختی مرتبط با دانشگاهیان ایجاد می‌کند. موفقیت دانشجویان در مشاغل آینده، مستلزم آن است که آن‌ها شایستگی‌های بین فردی، اجتماعی و عاطفی را توسعه دهند که این امر، آن‌ها را برای برقراری ارتباط و کار مؤثر با دیگران در مشاغل جهانی آماده می‌کند. موفقیت در تحصیل دانشگاهی، مستلزم نگرش مثبت نسبت به آن رشته و آینده آن است. نگرش مثبت نسبت به آینده شغلی، انگیزش آموزشی ایجاد می‌کند و این امر اغلب منجر به بهبود شغلی و موفقیت در آینده می‌شود. نگرش دانشجو نسبت به رشته تحصیلی خود، عامل فردی است که بر پیشرفت تحصیلی این گروه اثر می‌گذارد. این امکان وجود دارد که عدم امنیت شغلی در دانشجویان، بر نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی آن‌ها اثر بگذارد. با توجه به لزوم افزایش جذب دانشجویان خارجی در همه رشته‌ها و البته زبان و ادبیات فارسی و اهمیت همکاری‌های بین‌المللی جدید در وضع کنونی جهانی، توجه به ویژگی‌ها و نگرش‌های فردی دانشجویان خارجی، نسبت به رشته زبان و ادبیات فارسی برای درک وضع موجود و تلاش برای بهبود و نیل به وضع مطلوب، از اهمیت بسزایی برخوردار است.

خودکارآمدی تحصیلی نیز مفهوم مهمی از تجربه آموزشی دانشجویان است و سطوح بالای خودکارآمدی و رضایت تحصیلی با افزایش انگیزش، بهبود عملکرد تحصیلی و رشد شخصی مرتبط است؛ در حالی که سطوح پایین می‌تواند منجر به عدم مشارکت و خطر بالاتر ترک تحصیل شود. بنابراین، مؤسسات آموزشی و سیاست‌گذاران می‌توانند از بررسی خودکارآمدی تحصیلی برای درک بهتر نیازها و ترجیحات دانشجویان استفاده کنند و نتایج، آن‌ها را قادر می‌سازد؛ تا سیاست‌های آموزشی و استراتژی‌های مدیریتی مؤثرتری را با هدف افزایش کیفیت آموزشی و رضایت کلی دانشجویان افزایش دهند. برای دانشجویان، افزایش رضایت تحصیلی، به تحریک انگیزش

^۱ Attitude of students towards their field of study and future career

^۲ Academic Self-Efficacy

^۳ Motivation

یادگیری، افزایش اعتماد به نفس، احساس موفقیت و ارتقای سلامت روان‌شناختی و رشد شخصی آن‌ها کمک می‌کند.

با توجه به تجربه تدریس نگارنده در دانشگاه‌های مختلف ایران و خارج از کشور و اهمیت توجه به وضع ویژگی‌های فردی دانشجویان خارجی، این مقاله نتایج پژوهش درباره ارتباط چهار متغیر انگیزش، خودکارآمدی تحصیلی، نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی را گزارش می‌کند. پژوهش‌گران ایرانی و خارجی، مطالعاتی مرتبط با ویژگی‌های فردی دانشجویان خارجی رشته زبان و ادبیات فارسی انجام داده‌اند و تحقیقات مقایسه‌ای درباره محرک‌های اساسی مؤلفه‌های اثرگذار بر موفقیت تحصیلی در محیط‌های دانشگاهی مختلف و دانشگاه‌های خارجی، به‌طور پراکنده و نادر انجام داده‌اند؛ البته هیچ پژوهشی هر چهار متغیر را در دانشگاه‌های مختلفی در کشورهای ایران، چین، ترکیه و عراق با هم بررسی نکرده و این از مزایای پژوهش حاضر است. همچنین، درک وضع موجود برای مدیران کلان برنامه‌ریز آموزشی رشته زبان و ادبیات فارسی، بسیار سودمند است.

۲. مبانی نظری

خودکارآمدی تحصیلی، یکی از مهم‌ترین عوامل درک رفتار تحصیلی دانشجویان است. این اصطلاح، به اعتقاد فرد در مورد توانایی خود در انجام موفقیت‌آمیز وظایف تحصیلی و کسب درجات خاص در محیط آموزشی اشاره دارد. این باور بر نحوه رویکرد یادگیرندگان به یادگیری، انگیزش و در نهایت عملکرد آن‌ها در دانشگاه تأثیر می‌گذارد (Luo et al., 2023: 1539). در مدل بندورا (۱۹۹۹) خودکارآمدی تحصیلی به‌عنوان ویژگی فردی دانشجویان ادراک چالش‌های درسی و انگیزش او را تقویت می‌کند و دانشجویان را از طریق تلاش‌های یادگیری بی‌پایان به سمت اهداف بلندپروازانه سوق می‌دهد (Jan, et al., 2023: 510). خودکارآمدی تأثیر قابل توجهی بر نگرش دانشجویان به رشته و پیشرفت تحصیلی و تجربه کلی آموزشی دارد. دانشجویان دانشگاه با خودکارآمدی تحصیلی قوی، اهداف بلندتری را تعیین و برای به‌دست آوردن آن‌ها تلاش بیشتری می‌کنند و اعتماد به نفس در توانایی‌های تحصیلی آن‌ها می‌تواند منجر به افزایش موفقیت تحصیلی و رضایت تحصیلی شود و بر مسیرهای شغلی آینده و شانس زندگی آن‌ها تأثیر بگذارد. پرورش خودکارآمدی تحصیلی برای مدرسان دانشگاه حیاتی است؛ زیرا نه تنها پیشرفت تحصیلی دانشجویان را بهبود می‌بخشد، بلکه به رشد فردی و حرفه‌ای آن‌ها نیز کمک می‌کند (Shengyao, et al., 2024: 14). همچنین خودکارآمدی تحصیلی، تأثیر زیادی بر استفاده دانشجویان از راهبردهای یادگیری عمیق‌تر و توانایی آن‌ها در انتقال یادگیری به بافت‌های جدید دارد (Schunk & DiBenedetto, 2021). دانشجویانی که باورهای خودکارآمدی بالایی دارند، به احتمال زیاد در همه کلاس‌ها شرکت می‌کنند و تا زمانی که به اهداف یادگیری خود نرسیده باشند، به یادگیری ادامه می‌دهند (Zorlu & Ünver, 2022: 90; Nong, et al., 2023). انگیزش به‌عنوان نیروی محرکه رفتارها، تصمیمات و اهداف

انسان، تعامل پیچیده‌ای از متغیرهای بیولوژیکی، عاطفی، اجتماعی و شناختی است که دانشجویان را به سمت رفتارهایی خاص به روش‌هایی خاص سوق می‌دهد (Shengyao, et al., 2024). دانشجویان دارای انگیزش بالا به احتمال زیاد به‌طور کامل در کلاس‌ها و فعالیت‌های آموزشی- پژوهشی خود، شرکت و برای تمایز تحصیلی تلاش می‌کنند. آن‌ها همچنین برای مقابله با سختی‌های زندگی دانشگاهی؛ مانند دانشگاهیان اغلب دشوار و نیاز به مدیریت زمان عالی، آمادگی بهتری دارند. باورهای خودکارآمدی، نقش مهمی در رشد انگیزش درونی دارد. خودکارآمدی تحصیلی و کسب نتیجه مطلوب موجب می‌شود، فرد به خودسنجی مثبتی دست پیدا کند و این انگیزش درونی، موجب تلاش‌های فرد در طولانی‌مدت می‌شود (Basileo, et al., 2024). علاوه بر این، انگیزش تحصیلی قوی ارتباط تنگاتنگی با اهداف شغلی دارد و به دانشجویان اجازه می‌دهد؛ تا بر موانع و شکست‌ها غلبه کنند (Karakose, et al., 2023)؛ بنابراین به نظر می‌رسد، انگیزش موجب می‌شود، نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی بهبود یابد. در میان نظریه‌های مختلفی که به بررسی انگیزش پرداخته‌اند، نظام خودهای انگیزشی (Dörnyei, 2005) از اعتبار بالایی برخوردار است و این چارچوب انگیزشی زبان دوم؛ شامل سه جزء یا مفهوم اساسی است: خود ایده‌آل، خود بایدی و تجربه یادگیری. در این نظام، زبان‌آموزان در صورتی انگیزه می‌گیرند که تصویری واضح از «خود ایده‌آل زبان دوم» خود داشته باشند و مایل به تلاش برای کاهش اختلاف بین تصاویر فعلی و ایده‌آل زبان دوم خود باشند. به عبارت دیگر؛ تمایل به کاهش شکاف بین خود فعلی و ایده‌آل می‌تواند یک انگیزه یادگیری قدرتمند در زبان دوم باشد. در واقع، خود ایده‌آل به جنبه‌های خاص زبان دوم فرد اشاره دارد و بازنمایی تمام ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد، در این زمینه داشته باشد. خود بایدی به ویژگی‌هایی مربوط می‌شود که فرد معتقد است، برای برآورده کردن انتظارات و اجتناب از نتایج منفی احتمالی باید داشته باشد. این مربوط به انگیزه‌های ابزاری کمتر درونی و بیرونی‌تر است. تجربه یادگیری، مربوط به انگیزه‌های اجرایی مربوط به محیط و تجربه یادگیری فوری؛ مثل تأثیر مدرسان و گروه‌های همسال است (Jian & Wang, 2022). دورنیه بیان می‌کند؛ «افراد انگیزه دارند؛ تا به شرایطی برسند که خودپنداره آن‌ها با خودراهنمایان مربوط به شخصیت آن‌ها مطابقت داشته باشد» (Dörnyei, 2005:101). طبق گفته دورنیه و چان (Chan & Dörnyei, 2013: 452) خود ایده‌آل زبان دوم زبان‌آموزان، انگیزه‌ای خوب برای تسلط بر زبان دوم خواهد بود و می‌توان آن را به‌عنوان یک «ارتقای ابزاری» در نظر گرفت. اگر تمرکز یادگیری زبان دوم بر توسعه حرفه‌ای یا شغلی قرار گیرد و با آن مرتبط باشد، این خود آینده مصور، در تضاد با شایستگی فعلی یادگیرنده، به‌عنوان یک نیروی انگیزشی قوی عمل می‌کند و فراگیران را وادار می‌کند؛ تا تلاش‌های بیشتری داشته باشند و برای یادگیری زبان خود سرمایه‌گذاری کنند (Fathi, et al., 2024). به اعتقاد شنگ یائو و همکاران (Shengyao, et al., 2024) در پژوهش‌های مرتبط روان‌شناسی تربیتی، نوع رابطه بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی چالش‌برانگیز است. برخی انگیزش را بر خودکارآمدی تحصیلی مؤثر می‌دانند. کاراکوس و همکاران (Karakose, et al., 2023) انگیزش تحصیلی بر خودکارآمدی را اثرگذار می‌دانند و معتقدند؛

دانشجویانی که خودکارآمدی بالایی دارند، به احتمال زیاد اهداف تحصیلی بلندپروازانه‌ای را تعیین می‌کنند و تعهد قوی برای رسیدن به آن‌ها نشان می‌دهند. این اعتماد به نفس در استعداد‌های آن‌ها افراد را تشویق می‌کند؛ تا به‌طور کامل در فعالیت‌های یادگیری شرکت کنند، از شگردهای یادگیری مؤثر استفاده کنند و در مواجهه با ناملایمات استقامت کنند. گروه دوم (Bozgün & Baytemir, 2021; Jian, 2022) معتقدند؛ خودکارآمدی تحصیلی بر انگیزش تحصیلی مؤثر است. در این مکتب فکری، شاید دانشجویانی که انگیزش بالایی دارند، با هیجان و سرسختی بیشتری به فعالیت‌های آکادمیک می‌پردازند. این تعامل بیشتر اغلب منجر به بهبود عملکرد و نتایج مثبت می‌شود که اعتماد دانشجو به توانایی‌های خود را تقویت می‌کند. تجربیات موفق، ناشی از انگیزش بالا، از عوامل مهم در توسعه خودکارآمدی هستند. گروه سوم؛ (Abdolrezapour, et al., 2023) تنها رابطه بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی را بدون در نظر گرفتن علت و معلول در نظر می‌گیرند. گروه آخر مطالعات که اندک هستند، هم خودکارآمدی و هم انگیزش تحصیلی برای برآورد متغیرهای وابسته مؤثر می‌دانند (Jian & Wang, 2022). درک رابطه بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی، برای درک یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانشجویان بسیار مهم است. ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی ممکن است، مهم‌تر از بررسی تأثیر خودکارآمدی بر انگیزش تحصیلی باشد. دلیل آن این است که این هم‌بستگی، دیدگاه بزرگ‌تری دارد و نشان می‌دهد که چگونه این دو ویژگی در محیط‌های دانشگاهی با یکدیگر تعامل دارند و بر یکدیگر اثر می‌گذارند (Shengyao, et al., 2024).

مفهوم مهم دیگر در بهبود یادگیری، نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی و آینده شغلی مورد نظر آن‌هاست. آینده شغلی روشن و مطمئن، مهم‌ترین انگیزش آموزشی در زمینه تحصیلی است (Sajadi, et al., 2015; Hedayati, et al., 2012). امروزه، مطالعه نگرش به‌عنوان متمایزترین مفهوم روان‌شناسی اجتماعی، از جایگاه ویژه‌ای در پژوهش برخوردار است. آگاهی از نگرش می‌تواند برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی و تفسیر این رفتارها، پس از بروز آن‌ها مؤثر باشد (al., 2015 Taherpour, et). بسیاری از مطالعات، نگرش دانشجویان به رشته تحصیلی را با پیشرفت تحصیلی مرتبط می‌دانند (Zhang & Jiang, 2023; Zupančič et al., 2024) توجه به نگرش دانشجویان و ویژگی‌های روان‌شناختی آنان در عملکرد و انگیزش تحصیلی آن‌ها تأثیر مثبت می‌گذارد (Ryan & Deci, 2017; Ahn et al., 2021). شواهد فراوانی از مطالعات، مبتنی بر نظریه شناختی اجتماعی (Bandura, 1997) وجود دارد که از رابطه بین خودکارآمدی دانشجویان و پیشرفت تحصیلی حمایت می‌کند (Luo et al. 2023; Salvo-Garrido et al., 2023; Al-khresheh & Alkursheh, 2024; Bozzato, 2024). نتایج این پژوهش‌ها نشان می‌دهد که برای بهبود آموزش، ممکن است از طریق درک بهتر چگونگی رضایت دانشجویان، انگیزش آن‌ها در کلاس درس و خودکارآمدی تحصیلی‌شان صورت گیرد (Basileo, et a., 2024).

۳. پیشینه پژوهش

با توجه به تعدد متغیرهای این پژوهش و نبود پژوهش مشابه در این بخش، پژوهش‌های جدید که به متغیرهای همسان پرداخته‌اند، به اجمال معرفی می‌شود. نزدیک‌ترین پژوهش، مطالعه دینگ (Ding, 2024) است که به بررسی اثرگذاری انگیزش‌های یادگیری و خودکارآمدی دانشجویان بین‌المللی بر عملکرد تحصیلی آن‌ها در هنگام تحصیل در خارج از کشور پرداخت. نتایج این مطالعه نشان داد که انگیزش دانشجویان بین‌المللی را می‌توان با اهداف روشن آن‌ها برای تحصیل در خارج از کشور افزایش داد. همچنین، باورهای خودکارآمدی آن‌ها نیز می‌تواند به دلیل مشکلات زبانی و مشکلات سازگاری آسیب ببیند. انگیزش‌های درونی و باورهای خودکارآمدی دانشجویان بین‌المللی، هر دو می‌توانند عملکرد تحصیلی آن‌ها را به‌طور مثبت افزایش دهند. بر اساس این یافته‌ها، به مدرسان پیشنهاد می‌شود؛ با ارائه خدمات مشاوره دانشجویی، ترویج فرهنگ فراگیر و حمایت از ساخت جوامع دانشجویی بین‌المللی، حمایت اجتماعی کافی را برای دانشجویان بین‌المللی ارائه دهند. این روش‌ها به سازگاری فرهنگی و تحصیلی دانشجویان بین‌المللی کمک می‌کند و انگیزش‌های تحصیلی و باورهای خودکارآمدی آن‌ها را افزایش می‌دهد. همچنین، رویکردهای تدریس را در پاسخ به نیازهای خاص دانشجویان بین‌المللی متمایز کنند و رشد خودکارآمدی دانشجویان را از طریق شناخت مثبت آسان‌تر نمایند.

تیان و همکاران (Tian, et al., 2024) در پژوهش خود، ارتباط بین خودکارآمدی تحصیلی و رضایت‌مندی را در دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه‌های فناوری محلی چین در هوبی بررسی کردند. نتایج نشان داد؛ عملکرد تحصیلی با خودکارآمدی، رابطه مثبت و آماری معناداری دارد. همچنین خودکارآمدی تحصیلی با رضایت تحصیلی، هم‌بستگی مثبت و معناداری نشان می‌دهد و خودکارآمدی تحصیلی، رابطه بین اهمال‌کاری تحصیلی، رضایت و همچنین بین عملکرد تحصیلی و رضایت‌مندی را میانجی‌گری کرد. این یافته‌ها پیامدهای قابل توجهی برای سیاست‌گذاران، مدیران دانشگاه‌ها، مربیان و دانشجویان کارشناسی دارد و بینش‌هایی را برای افزایش رضایت تحصیلی در یادگیری در مقطع کارشناسی ارائه می‌دهد و به گسترش درک مکانیکی رضایت تحصیلی کمک می‌کند. مطالعاتی که متغیرهای نگرش را به رشته تحصیلی و آینده شغلی و نیز خودکارآمدی و انگیزش را با پیشرفت دانشجویان مرتبط می‌کنند، اندک هستند. مطالعات خودکارآمدی، ارتباط قوی با پیشرفت و انگیزش پیدا کرده است. مک‌کوا و وود (Macakova, V., and Wood, 2022) دریافتند که انگیزش دانشجویان، به خودکارآمدی مربوط می‌شود و پیشرفت تحصیلی به‌عنوان متغیر واسطه عمل می‌کند.

تعداد فزاینده‌ای از مطالعات، رابطه نظریه شناختی اجتماعی بندورا درباره خودکارآمدی تحصیلی را با درک منابع انگیزش تحصیلی نشان می‌دهند. آزیلا گبتور و همکاران خاطر نشان کردند؛ رابطه مثبت و معناداری بین خودکارآمدی و انگیزش خودمختار وجود دارد (Azila-Gbetteor, et al., 2021). همچنین انگیزش خودمختار در دانشجویان سال اول آینده‌نگر، پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی است و انگیزش خودمختار در دانشجویانی

که وارد دانشگاه می‌شوند، پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی آنان است (Fokkens-Bruinsma, et al., 2021).

گاسپارد و همکاران (Gaspard, et al., 2016) خاطرنشان کردند؛ مطالعات تجربی مداخلات آموزشی؛ شامل انگیزش دانشجویان، اغلب تنها بر یک حوزه موضوعی متمرکز است و اغلب بدون در نظر گرفتن این‌که چگونه این مداخلات ممکن است، بر انگیزش دانشجویان در سایر رشته‌های دانشگاهی اثر بگذارد. آن‌ها دریافتند، مداخلات موفقیت‌آمیز طراحی شده برای افزایش ارزش ریاضی دانشجویان آلمانی، تأثیر منفی بر ارزش آن‌ها در مطالعات زبان آلمانی دارد. لی و همکاران (Li, et al., 2024) در مطالعه طولی خود بر روی دانشجویان چینی که انگلیسی را به‌عنوان زبان خارجی مطالعه می‌کنند، روابط متقابل قابل توجهی بین خودکارآمدی، انگیزش خودمختار و پیشرفت تحصیلی پیدا کردند.

در ایران نیز پژوهش‌های متعددی در حوزه انگیزش و ذهنیت‌های زبانی در فراگیری زبان خارجی انجام شده است. یافته‌های پژوهش نظری و همکاران (۱۴۰۰) که با هدف بررسی انگیزش یادگیری زبان عربی به‌عنوان زبان خارجی در میان دانشجویان این رشته در دانشگاه شیراز و شناسایی عوامل انگیزشی انجام شد، نشان داد؛ عامل خودآرمانی به بیشترین هم‌بستگی مثبت را با متغیرهای مشوق‌های ابزاری، نگرش به فرهنگ و جامعه زبان عربی، نگرش به یادگیری زبان عربی و خودآرمانی فرد دارد.

اعطار شرقی و همکاران (۱۳۹۹) رابطه بین خودهای ممکن شخصیتی و عوامل انگیزشی و نقش آن‌ها در یادگیری زبان فارسی را در ۱۴۶ فارسی‌آموز سطح پیشرفته مرکز آموزش زبان فارسی قزوین بررسی کردند و نتیجه گرفتند؛ متغیر اضطراب با متغیرهای ترفیع‌محور، تجربیات یادگیری، خودآرمانی و تلاش فردی، ارتباط مستقیم دارد؛ درحالی که با متغیرهای پیش‌گیری‌محور، علاقه به صحبت کردن و میزان صحبت کردن در کلاس، ارتباط معناداری ندارد. خودآرمانی با متغیرهای پیش‌گیری‌محور و ترفیع‌محور نیز ارتباط مستقیم دارد.

همچنین نتایج پژوهش دیگر اعطار شرقی با عنوان «مقایسه سطح انگیزشی و عوامل انگیزشی مبتنی بر نظریه خودهای ممکن و نظام خودانگیزشی زبان دوم بین فارسی‌آموزان چینی و لبنانی» (۱۳۹۸) نشان داد؛ در تمام متغیرهای انگیزشی، بجز متغیر اضطراب، تفاوت معنی‌داری بین زبان‌آموزان چینی و لبنانی وجود دارد و سطح انگیزشی فارسی‌آموزان چینی بالاتر است. شاخص‌های بیشینه و کمینه در فارسی‌آموزان چینی، به ترتیب به خودآرمانی زبان دوم و اضطراب مربوط‌اند؛ درحالی که درباره زبان‌آموزان لبنانی، بیشترین مقدار شاخص، به متغیرهای پیش‌گیری‌محور و کمترین به خودآرمانی زبان دوم این زبان‌آموزان، مربوط می‌شود.

عباسی و یعقوبی‌نژاد (۱۳۹۷) پژوهشی را با هدف بررسی پویایی موجود در انگیزش گروهی از فارسی‌آموزان عرب‌زبان و چینی در بازه زمانی طولانی‌تری مورد مطالعه قرار داده که خود این بازه، متشکل از تکالیفی بوده که در بازه زمانی کوتاه‌تر انجام شده است. در هریک از این چرخه‌ها، داده‌ها به‌صورت کمی و با استفاده از پرسش‌نامه‌ای

درخصوص انگیزش شرکت‌کنندگان جمع‌آوری شده است. ابزار دوم تحقیق تعدادی تکالیف زبان دوم بودند. نتایج تحقیق، بازنمودهای متفاوتی را از مؤلفه‌های نظام خودهای انگیزشی زبان دوم در طول بازه‌های زمانی مختلف تحقیق، آشکار ساخت. صرف‌نظر از بازنمود تدریجی این مؤلفه‌ها، نتایج آزمون آن‌ها نشان داد که تفاوت‌های معناداری بین نمرات هریک از این مؤلفه‌ها در هریک از بازه‌های زمانی وجود داشتند و این به‌خوبی تأثیر فعالیت‌های انگیزشی در طول ترم را بر افزایش سطح مؤلفه‌های انگیزشی (خودآرمانی، خودبایدی و تجربه یادگیری) در پایان ترم در همه گروه‌های فارسی‌آموزان؛ اعم از عرب‌زبان و چینی در دو سطح مقدماتی و میانی مشخص می‌سازد.

شریعت (۱۳۹۷) در کتاب خودکارآمدی در یادگیری و آموزش، میزان اثربخشی آموزش معلمان را در یادگیری دانشجویان مورد ارزیابی قرار می‌دهد و موفقیت یا عدم موفقیت دانشجویان را از جنبه‌های روان‌شناختی بررسی می‌کند. او در کتاب خود، موضوعات مرتبط با خودکارآمدی؛ مانند انگیزش، فرایندها یا نیازهای مربوط به شکوفایی، اضطراب و خودکارآمدی معلم می‌پردازد.

بررسی نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی در میان دانشجویان خارجی رشته زبان و ادبیات فارسی، موضوع جدیدی است و تاکنون انجام نشده است. باقری و همکاران (۱۳۹۹) ضمن بررسی تأثیر تبلیغات دهان به دهان الکترونیکی بر تصویر ذهنی از برند (نما نام) دانشگاه شیراز و نگرش به رشته تحصیلی نشان داد؛ تبلیغات دهان به دهان الکترونیکی، بر تصویر ذهنی از برند (نشان یا نمانام) دانشگاه و بر نگرش به رشته تحصیلی، تأثیر مثبت و معنادار دارد.

پارسا و همکاران (۱۳۹۸) عوامل مؤثر بر نگرش نسبت به آینده شغلی در دانشجویان مقطع دکتری دانشگاه علوم پزشکی همدان را بررسی کرده و نتیجه گرفتند؛ خودکارآمدی با رشته تحصیلی و آینده شغلی ارتباطی معنی‌دار دارد و ارتقای خودکارآمدی دانشجویان و اهمیت دادن به نقش استادان به‌عنوان الگو در بهبود نگرش به آینده شغلی مؤثر است.

نتایج پژوهش قادری و دیگران (۲۰۱۶: ۵۳) با بررسی نگرش دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی کردستان، نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود نشان دادند؛ آگاهی، شناخت و علاقه به رشته تحصیلی و آینده شغلی، حس مسئولیت‌پذیری افراد را بالا برده و منجر به بالا رفتن کارایی افراد می‌شود. نگرش‌های فرد در دوران مختلف زندگی، هماهنگ با محیط اطراف، دستخوش تغییر می‌شود و متأثر از شرایط محیط کار، نظام سازمانی، شغل، روابط حاکم بر محیط کار و عوامل فرهنگی است.

۴. روش پژوهش

این پژوهش پیمایشی از نظر هدف، کاربردی و از منظر روش اجرا، مطالعه میدانی به‌شمار می‌رود. هدف این پژوهش، بررسی ارتباط انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی، آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی در دانشجویان

خارجی با ملیت‌های مختلف و در دانشگاه‌های مختلف خارج از کشور است که در کشورهای مختلف در حال تحصیل در رشته ادبیات فارسی هستند. این تحلیل وضع موجود رشته زبان و ادبیات فارسی را به روشنی در دانشگاه‌های کشور چین، ترکیه، عراق (دانشجویان با زبان مادری و ملیت عربی) و کردستان عراق (دانشجویان با زبان مادری و ملیت کرد) و نگرش دانشجویان در آن دانشگاه‌ها را نشان می‌دهد. از این رو سوال اصلی پژوهش این است که برحسب ملیت و محل تحصیل (عربی، ترکی، چینی و کردی) چه رابطه‌ای بین چهار متغیر نگرش دانشجویان زبان و ادبیات ادبیات فارسی به رشته تحصیلی، آینده شغلی و انگیزش خودکارآمدی تحصیلی آن‌ها وجود دارد؟

ابزار اصلی گردآوری داده‌های پژوهش، پرسش‌نامه متشکل از سه پرسش‌نامه استاندارد بر اساس طیف لیکرت ۵ مقیاسی است: پرسش‌نامه انگیزش دورنیه ۲۰۰۵ برگرفته از ایوانیچ و خالد (Iwaniec and Khaled 2024) دارای سه مؤلفه خودآرمانی، خودبایدی و خودیادگیری (در مجموع ۱۸ گویه)، پرسش‌نامه خودکارآمدی تحصیلی، برگرفته از شیلا و همکاران (Sheila et al 2019) دارای ۴ مؤلفه الزامات یادگیری در کلاس، تعامل با فراگیران دیگر و مدرسان، مدیریت کار، فشار والدین و بستگان و عملکرد تحصیلی خارج از کلاس (در مجموع ۲۷ گویه) و پرسش‌نامه نگرش به رشته تحصیلی (۱۴ گویه) و آینده شغلی (۱۵ گویه) برگرفته از تاروردی‌زاده و تقی‌پور (Tarverdizadeh et al. 2024).

برای افزایش روایی، از روش یا تکنیک روایی محتوایی و صوری استفاده شد و در این راستا، روایی ابزار پژوهش، به تأیید تعدادی از متخصصان حوزه تخصصی رسید. سپس از تکنیک آلفای کرونباخ، برای سنجش ابزار پژوهش استفاده شد و عدد ۰/۹۰۵ به دست آمد که بیانگر پایایی مناسب ابزار پژوهش است. پرسش‌نامه نهایی، علاوه بر اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان، دارای ۷۴ گویه در طیف لیکرت است. جامعه آماری ۳۷۵ نفر از دانشجویان ادبیات فارسی، در قالب چهار گروه از دانشجویان با ملیت‌های مختلف چینی، عربی، ترک و کرد است که به صورت همه نمونه‌های در دسترس انتخاب شدند. شرکت‌کنندگان در کشور چین در دانشگاه‌های مطالعات بین‌المللی جی لین، دانشگاه مطالعات خارجی پکن، دانشگاه مطالعات بین‌المللی شانگهای، دانشگاه مطالعات بین‌المللی شی‌آن و دانشگاه شی‌هه زی و در ترکیه در دانشگاه آتاتورک و در کردستان عراق در سه دانشگاه کردستان عراق؛ یعنی دانشگاه سوران کردستان عراق، دانشگاه صلاح‌الدین اربیل و دانشگاه نوروز کردستان و در عراق نیز در دانشگاه بغداد و دانشگاه الکوفه مشغول به تحصیل بودند.

پس از تکمیل پرسش‌نامه‌ها، برای تحلیل داده‌ها، از روش‌های آمار استنباطی استفاده شد. قابل ذکر است؛ از آنجا که جهت همه سؤالات یکسان نیست و تعدادی از سؤالات، دارای جهت مثبت و تعدادی نیز دارای جهت منفی هستند؛ با استفاده از ری کد^۱ هم‌جهت شدند. برای بررسی رابطه خطی بین متغیرهای کمی، از آزمون

هم‌بستگی پیرسون (Pearson Correlation)، از رگرسیون خطی چندگانه (Multiple Linear Regression) برای پیش‌بینی تأثیر متغیرها برهم؛ و از آزمون تحلیل واریانس (ANOVA) برای مقایسه میانگین نمرات خودآزمایی بین ۴ گروه ملیتی (چینی، عربی، ترک، کرد)؛ و از روش گام‌به‌گام (Stepwise Regression) برای شناسایی مدل رگرسیون بهینه با کمترین متغیرهای غیرضروری و از تحلیل تعدیل‌گری (Moderation Analysis) برای بررسی این موضوع استفاده شد که آیا محل تحصیل (چین، ترکیه، عراق، کردستان) رابطه بین انگیزش و خودآزمایی را تغییر می‌دهد یا نه.

۵. یافته‌های توصیفی پژوهش

یافته‌های توصیفی حاکی از آن است. ۵۲/۳٪ زن و ۴۷/۷٪ از جامعه آماری مرد می‌باشند. بیشترین تعداد جامعه نمونه، ۷۶٪ در گروه سنی ۱۷-۲۵ سال قرار دارند. به لحاظ مقطع تحصیلی ۸۶/۶٪ در مقطع تحصیلی کارشناسی، ۶/۴٪ کارشناسی ارشد و تنها ۴٪ در مقطع تحصیلی دکتری بوده‌اند. زبان مادری جامعه نمونه؛ شامل چهار زبان عربی ۴۸/۲ درصد، چینی ۲۸/۵٪، ترکی ۱۴/۷٪، کردی ۸/۵٪ بوده است. به لحاظ ملیت ۳۱/۷٪ دارای ملیت عراقی، ۲۸/۵٪ از جامعه نمونه دارای ملیت چینی، ۲۲/۱٪ کردستان عراق، ۱۶٪ دارای ملیت ترکی، ۱/۳٪ از سوریه و ۰/۳٪ از بحرین هستند. همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش مشخص شد که محل تحصیل ۳۲/۳٪ از دانشجویان زبان فارسی در کشور عراق، ۲۸/۳٪ در کشور چین و ۱۸/۴٪ کردستان عراق و در نهایت محل تحصیل ۱۴/۷٪ از دانشجویان نمونه در کشور ترکیه بوده است.

همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد که ۸۰٪ از جامعه نمونه به کشورهای فارسی‌زبان سفری نداشته‌اند و تنها ۲۰٪ به کشورهای فارسی‌زبان سفر داشته‌اند. همچنین جامعه نمونه در پاسخ به این سؤال که در کدام مقطع تحصیل در کشورهای فارسی‌زبان تحصیل کرده‌اند؛ ۷۶٪ اظهار نمودند که اصلاً در کشورهای فارسی‌زبان تحصیل نکرده‌اند. ۸/۳٪ اظهار نموده‌اند؛ در مقطع کارشناسی، ۱۱/۲٪ مقطع کارشناسی ارشد، ۲/۴٪، در مقطع دکتری و همچنین ۲/۱٪ هم اعلام نمودند که در مقطع دیپلم در کشورهای فارسی‌زبان تحصیل نموده‌اند. دانشگاه‌های محل تحصیل جامعه آماری شامل ۲۱ دانشگاه مختلف بوده است که مهم‌ترین آن‌ها؛ شامل دانشگاه مطالعات بین‌المللی جی‌لین، دانشگاه مطالعات خارجی پکن، دانشگاه مطالعات بین‌المللی شانگهای از کشور چین، دانشگاه سوران کردستان، دانشگاه‌های جامعه البغداد و جامعه الکوفه در کشور عراق و دانشگاه‌هایی از ایران؛ شامل دانشگاه تربیت مدرس، تهران و تبریز بوده است (افرادی که در ایران تحصیل می‌کردند، در حال گذراندن دوره دانش‌افزایی بودند و در واقع، در کشور عراق و ترکیه دانشجو بودند).

جدول (۱) یافته‌های توصیفی جامعه نمونه

جنسیت	فراوانی	درصد	ملیت	فراوانی	درصد
مرد	۱۷۹	۴۷٫۷	چین	۱۰۷	۲۸٫۵
زن	۱۹۶	۵۲٫۳	ترکیه	۶۰	۱۶
سن			عراق	۱۱۹	۳۱٫۷
۱۷-۲۵	۲۸۵	۷۶	کردستان عراق	۸۳	۲۲٫۱
۲۶-۳۰	۴۶	۱۲٫۳	سوریه	۵	۱٫۳
۳۱-۳۵	۲۲	۵٫۹	بحرین	۱	۰٫۳
۳۶-۴۰	۱۱	۲٫۹	کشور محل تحصیل		
۴۱-۴۵	۱۱	۲٫۹	چین	۱۰۶	۲۸٫۳
وضعیت تأهل			ایران	۲۳	۶٫۴
متاهل	۵۳	۱۴٫۱	عراق	۱۲۸	۳۲٫۳
مجرد	۳۲۲	۸۵٫۹	کردستان عراق	۶۹	۱۸٫۴
مقطع تحصیلی			ترکیه	۵۵	۱۴٫۷
کارشناسی	۳۳۶	۸۹٫۶	سفر به کشورهای فارسی زبان		
کارشناسی ارشد	۲۴	۶٫۴	بله	۷۵	۲۰
دکتری	۱۵	۴	خیر	۳۰۰	۸۰
سال تحصیلی			دانشگاه محل تحصیل		
سال اول	۸۰	۲۱٫۳	دانشگاه مطالعات بین‌المللی جی لین	۵۹	۱۵٫۷
سال دوم	۶۲	۱۶٫۵	دانشگاه مطالعات خارجی پکن	۱۸	۴٫۸
سال سوم	۸۳	۲۲٫۱	دانشگاه مطالعات بین‌المللی شانگهای	۱۳	۳٫۵
سال چهارم	۱۲۷	۳۳٫۹	دانشگاه مطالعات بین‌المللی شیآن	۹	۲٫۴
سال پنجم	۲۳	۶٫۱	دانشگاه شی‌هه‌زی	۴	۱٫۱
زبان مادری			دانشگاه سوران کردستان	۵۱	۱۳٫۶
چینی	۱۰۷	۲۸٫۵	دانشگاه صلاح‌الدین اربیل	۷	۱٫۹
ترکی	۵۵	۱۴٫۷	دانشگاه نوروز کردستان	۶	۱٫۶
کردی	۳۲	۸٫۵	دانشگاه جامعه بغداد	۶۹	۱۸٫۴
عربی	۱۸۱	۴۸٫۲	دانشگاه جامعه الکوفه	۵۰	۱۳٫۳
مقطع تحصیل در کشورهای فارسی زبان			دانشگاه آتاتورک	۵۵	۱۴٫۷
در کشورهای فارسی زبان تحصیل نکرده-ام	۲۸۵	۷۶	دانشگاه تهران	۶	۱٫۶
دانشگاه تربیت مدرس	۴	۱٫۱			
دیپلم	۸	۲٫۱	دانشگاه تبریز	۲	۰٫۵
کارشناسی	۳۱	۸٫۳	دانشگاه شهید بهشتی	۱	۰٫۳
کارشناسی ارشد	۴۲	۱۱٫۲			
دکتری	۹	۲٫۴			

یافته‌های استنباطی

برای نیل به هدف پژوهش، ۳ فرضیه طراحی شد:

فرضیه ۱: برحسب ملیت و محل تحصیل (چینی، عربی، ترک و کرد) چه رابطه‌ای بین میزان انگیزش دانشجویان ادبیات فارسی به نگرش به رشته تحصیلی، نگرش به آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی آن‌ها وجود دارد؟

همچنین نتایج آزمون همبستگی نشان می‌دهد، میان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی در هر چهار گروه، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ اما این همبستگی میان گروه‌های مختلف یکسان نیست. همان‌گونه که جدول (۲) یافته‌ها نشان می‌دهد؛ بیشترین میزان همبستگی میان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی میان دانشجویان چینی با ضریب همبستگی $0/780$ و کمترین همبستگی میان دانشجویان عرب با ضریب همبستگی $0/504$ بوده است. بعد از دانشجویان چینی، بیشترین همبستگی برای دانشجویان کرد با ضریب همبستگی $0/680$ می‌باشد. دانشجویان ترک هم با ضریب همبستگی با مقدار $0/640$ در رتبه سوم قرار داشته‌اند.

در بررسی رابطه میان انگیزش جامعه نمونه و نگرش آن‌ها نسبت به آینده شغلی‌شان نتایج نشان می‌دهد که میان انگیزش و نگرش به آینده شغلی هر چهار گروه از دانشجویان، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همان‌گونه که جدول یافته‌ها نشان می‌دهد؛ بیشترین میزان همبستگی میان دانشجویان چینی با ضریب همبستگی $0/856$ و کمترین همبستگی میان دانشجویان عرب با ضریب همبستگی $0/618$ وجود دارد. بعد از دانشجویان چینی، بیشترین همبستگی اختصاص به دانشجویان ترک با ضریب همبستگی $0/794$ قرار دارد. دانشجویان کردزبان هم با ضریب همبستگی با مقدار $0/708$ در رتبه سوم قرار داشته‌اند.

جدول (۲): ضریب همبستگی پیرسون میان متغیر میزان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی

ملیت و محل تحصیل	ارزش‌ها	انگیزش	نگرش به رشته تحصیلی	نگرش به آینده شغلی	خودکارآمدی تحصیلی
چینی	همبستگی پیرسن	۱	$0/780^{**}$	$0/856^{**}$	$0/986^{**}$
	سطح معناداری		$0/000$	$0/000$	$0/000$
	تعداد	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷
عربی	همبستگی پیرسن	۱	$0/504^{**}$	$0/618^{**}$	$0/617^{**}$
	سطح معناداری		$0/020$	$0/003$	$0/002$
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
ترک	همبستگی پیرسن	۱	$0/640^{**}$	$0/794^{**}$	$0/786^{**}$
	سطح معناداری	$0/000$	$0/000$	$0/000$	$0/000$
	تعداد	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰
کرد	همبستگی پیرسن	۱	$0/680^{**}$	$0/708^{**}$	$0/803^{**}$
	سطح معناداری	$0/000$	$0/000$	$0/000$	$0/000$
	تعداد	۸۳	۸۳	۸۳	۸۳

همچنین نتایج آزمون همبستگی نشان می‌دهد که در جامعه نمونه، میان انگیزش دانشجویان و خودکارآمدی تحصیلی آنها رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بر اساس یافته‌های پژوهش، بیشترین میزان همبستگی میان دانشجویان چینی با ضریب همبستگی ۰/۹۸۶ و کمترین همبستگی میان دانشجویان عرب با ضریب همبستگی ۰/۶۱۷ می‌باشد. بعد از دانشجویان چینی بیشترین همبستگی برای دانشجویان کرد با ضریب همبستگی ۰/۸۰۳ و سپس برای دانشجویان ترک زبان با ضریب همبستگی ۰/۷۸۶ می‌باشد.

فرضیه ۲: برحسب ملیت و محل تحصیل (چینی، عربی، ترک و کرد) چه رابطه‌ای بین نگرش دانشجویان ادبیات فارسی به رشته تحصیلی و آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی آنها وجود دارد؟ به منظور بررسی رابطه بین نگرش دانشجویان جامعه نمونه نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی آنها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتیجه این آزمون نشان می‌دهد که میان نگرش آنها نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی‌شان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. اما همانگونه که نتایج جدول شماره (۲) نشان می‌دهد بیشترین میزان همبستگی میان دانشجویان چینی با ضریب همبستگی ۰/۸۴۰ و کمترین همبستگی میان دانشجویان عرب با ضریب همبستگی ۰/۵۰۶ بوده است. بعد از دانشجویان چینی، بیشترین ضریب همبستگی به ترتیب با مقدار ۰/۷۰۷ و مقدار ۰/۶۶۰ به دانشجویان ترک و کرد اختصاص داشته است.

جدول (۳): ضریب همبستگی پیرسون میان متغیر نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی

ملیت و محل تحصیل	متغیر	ارزش‌ها	نگرش به رشته تحصیلی	نگرش به آینده شغلی	خودکارآمدی تحصیلی
چینی	نگرش به رشته تحصیلی	همبستگی پیرسن	۱	۰/۸۴۰**	۰/۷۸۶**
		سطح معناداری		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
		تعداد	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷
عربی	نگرش به رشته تحصیلی	همبستگی پیرسن	۱	۰/۵۰۶**	۰/۵۱۷**
		سطح معناداری		۰/۰۲۰	۰/۰۰۲
		تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
ترک	نگرش به رشته تحصیلی	همبستگی پیرسن	۱	۰/۷۷۰**	۰/۶۸۶**
		سطح معناداری	۰/۰۰۰	۰	۰/۰۰۰
		تعداد	۶۰	۶۰	۶۰
کرد	نگرش به رشته تحصیلی	همبستگی پیرسن	۱	۰/۶۶۰**	۰/۷۰۳**
		سطح معناداری		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
		تعداد	۸۳	۸۳	۸۳

بررسی رابطه میان نگرش گروه‌های مورد مطالعه، نسبت به رشته تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی آنها نشان می‌دهد که میان نگرش به رشته تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی آنها رابطه مثبت و معناداری وجود

دارد. همان گونه که جدول یافته‌ها نشان می‌دهد؛ همانند سایر متغیرها، بیشترین رابطه هم‌بستگی میان دانشجویان چینی ۰/۷۸۶ و کمترین هم‌بستگی، میان دانشجویان عرب با ضریب هم‌بستگی ۰/۵۱۷ بوده است.

فرضیه ۳: برحسب ملیت و محل تحصیل (چینی، عربی، ترک و کرد) چه رابطه‌ای بین خود آرمانی، نگرش به تحصیل و آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی وجود دارد؟

با توجه به اهمیت مفهوم خود ایده‌آل در نظام انگیزشی، آخرین فرضیه تحقیق که مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت؛ بررسی رابطه میان خودآرمانی، نگرش به رشته تحصیلی، آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی است. یافته‌ها نشان می‌دهد که میان خودآرمانی و نگرش تحصیلی، آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی در هر چهار گروه دانشجویان، رابطه معناداری وجود دارد؛ اما مقدار این هم‌بستگی متفاوت است؛ به طوری که بیشترین رابطه هم‌بستگی، برای دانشجویان چینی و کمترین هم‌بستگی، متعلق به دانشجویان عرب بوده است. در میان دانشجویان چینی، بیشترین مقدار هم‌بستگی، میان خود آرمانی و خودکارآمدی تحصیلی با ضریب هم‌بستگی ۰/۸۲۳ بوده است. همچنین جدول یافته‌ها نشان می‌دهد؛ دانشجویان ترک به لحاظ هم‌بستگی میان این متغیرها، بعد از دانشجویان چینی در رتبه دوم قرار دارند و بیشترین هم‌بستگی میان خود آرمانی و خودکارآمدی بوده است؛ همانند دانشجویان چینی و ترک، در میان دانشجویان کرد هم بیشترین ضریب هم‌بستگی میان خودآرمانی و خودکارآمدی بوده است.

جدول (۴): ضریب هم‌بستگی پیرسون، میان متغیر نگرش به رشته تحصیلی فارسی به آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی از دیدگاه جامعه نمونه

ملیت و محل تحصیل	ارزش‌ها	خودآرمانی	نگرش به رشته تحصیلی	نگرش به آینده شغلی	کارآمدی تحصیلی
چینی	همبستگی پیرسن	۱	۰/۸۲۰**	۰/۷۵۵**	۰/۸۲۳**
	سطح معناداری		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷	۱۰۷
عربی	همبستگی پیرسن	۱	۰/۵۰۸*	۰/۶۵۰**	۰/۶۵۰**
	سطح معناداری		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵	۱۲۵
ترک	همبستگی پیرسن	۱	۰/۷۱۲**	۰/۷۷۵**	۰/۸۱۳**
	سطح معناداری		۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
	تعداد	۶۰	۶۰	۶۰	۶۰
کرد	همبستگی پیرسن	۱	۰/۶۸۰**	۰/۷۲۴**	۰/۷۷۵**
	سطح معناداری		۰/۰۰۰		۰/۰۰۰
	تعداد	۸۳	۸۳	۸۳	۸۳

تحلیل رگرسیون چندمتغیره (به تفکیک ملیت)

جدول (۵): نتایج رگرسیون چندمتغیره (ضرایب استانداردشده β)

متغیر	چینی (β)	عربی (β)	ترک (β)	کرد (β)	توضیحات
انگیزش	***۰,۴۲	***۰,۳۱	***۰,۳۶	***۰,۳۹	تأثیر قوی‌تر در چینی‌ها
نگرش به رشته	***۰,۲۸	*۰,۱۸	**۰,۲۵	*۰,۲۲	کم‌تأثیر در عربی‌ها
نگرش به آینده شغلی	***۰,۲۵	(n.s)۰,۱۵	*۰,۲۱	*۰,۱۹	غیرمعنادار در عربی (p=0.08)
خودکارآمدی تحصیلی	***۰,۳۸	***۰,۲۴	***۰,۳۰	***۰,۳۲	پایدار در همه گروه‌ها
جنسیت (زن)	۰,۰۵ (n.s)	(n.s)۰,۱۲	(n.s)۰,۰۸	۰,۱۰ (n.s)	تأثیر نامعنادار
سن	*۰,۱۱-	۰,۰۷- (n.s)	۰,۰۹- (n.s)	*۰,۱۲-	تأثیر منفی در چینی‌ها و کردها
مقطع تحصیلی	۰,۰۹ (n.s)	*۰,۱۴	(n.s)۰,۱۱	۰,۱۳ (n.s)	فقط در عربی‌ها معنادار

معیارهای مدل R^2 تعدیل‌شده برای چینی (۰,۸۶)، عربی (۰,۶۰)، ترک (۰,۷۳)، کرد (۰,۶۷) و آزمون F همه مدل‌ها در سطح $p < 0.001$ معنادار هستند؛ بنابراین انگیزش و خودکارآمدی، پایدارترین پیش‌بین‌کننده‌ها در تمام گروه‌ها بودند. نگرش به آینده شغلی در دانشجویان عرب، تأثیر معناداری نداشت (ممکن است، به دلیل بازار کار نامشخص در کشورهای عربی باشد). سن در دانشجویان چینی و کرد تأثیر منفی داشت (احتمالاً به دلیل فشار اجتماعی برای اشتغال سریع‌تر).

جدول (۶): مقایسه مدل اولیه و مدل نهایی (گام‌به‌گام)

مدل	متغیرهای باقیمانده	R^2 تعدیل‌شده	AIC	BIC
اولیه	همه متغیرها + کنترل	۰,۷۱	۱۲۰۵,۳	۱۲۵۰,۶
			۴	۷
نهایی	انگیزش + خودکارآمدی + سن	۰,۷۴	۱۱۸۹,۱	۱۲۲۰,۴
			۲	۵

برای بهبود مدل، از روش گام‌به‌گام (Stepwise) استفاده شد؛ تا متغیرهای غیرضروری حذف شوند. نتایج این تحلیل نشان داد؛ حذف متغیرهای جنسیت و مقطع تحصیلی، بهبودی در معیارهای AIC/BIC ایجاد کرد و نگرش به رشته تحصیلی، تنها در مدل چینی‌ها باقی ماند. با تحلیل تعدیل‌گری (Moderation Analysis) و بررسی تأثیر محل تحصیل به‌عنوان متغیر تعدیل‌گر، در رابطه بین انگیزش و خودآرمانی در جدول (۷) مشخص شد؛ تحصیل در چین و ترکیه، رابطه بین انگیزش و خودآرمانی را تقویت می‌کند (احتمالاً به دلیل کیفیت بالای آموزش زبان فارسی در این کشورها).

جدول (۷): نتایج تحلیل تعدیل‌گری

گروه	تأثیر تعدیل‌گر (β)	p-value	توضیح
------	----------------------------	---------	-------

چین	*۰,۱۵	تأثیر مثبت محل تحصیل	۰,۰۳۲
عراق	(n.s) ۰,۰۸-	عدم تأثیر معنادار	۰,۲۱۴
ترکیه	*۰,۱۲	تأثیر مثبت	۰,۰۴۱
کردستان	(n.s) ۰,۰۹	عدم تأثیر معنادار	۰,۱۵۶

۶. نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، بررسی ویژگی‌های فردی موجود میان دانشجویان زبان و ادبیات فارسی با ملیت‌های مختلف است. در این خصوص، چهار ویژگی خودکارآمدی تحصیلی، انگیزش، نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی در دانشجویان خارجی رشته زبان و ادبیات فارسی، به‌عنوان متغیر انتخاب شد. دانشجویان خارجی رشته زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه‌های مختلف کشورهای چین، ترکیه، عراق و کردستان عراق، در این پژوهش شرکت کردند. عراق و کردستان عراق به‌عنوان دو گزینه مختلف بررسی شد؛ زیرا در این دانشگاه‌ها، دانشجویان با دو زبان مادری مختلف کردی و عربی، مورد توجه قرار گرفتند. جامعه آماری؛ شامل ۳۷۵ نفر از دانشجویان در سه مقطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری بوده است. برای بررسی فرضیات تحقیق، از آزمون همبستگی یک‌متغیره و چندمتغیره استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون همبستگی نشان داد که رابطه مثبت و معناداری برای همه فرضیات در میان هر چهار گروه از دانشجویان با ملیت‌های مختلف برقرار است؛ اما این رابطه معنادار، برای چهار گروه مورد مطالعه، یکسان نبوده است. نتایج کلی آزمون همبستگی نشان داد که در همه فرضیات مورد بررسی (رابطه بین نگرش دانشجویان ادبیات فارسی به رشته تحصیلی و آینده شغلی، رابطه میان انگیزش دانشجویان و نگرش آن‌ها به رشته تحصیلی، انگیزش آن‌ها و خودکارآمدی ادبیات فارسی، آینده شغلی آن‌ها و خودکارآمدی رشته ادبیات فارسی و ...) دانشجویان چینی دارای بیشترین همبستگی و دانشجویان با ملیت عربی، دارای کمترین مقدار همبستگی بوده‌اند. همچنین بررسی یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که دانشجویان کرد، به لحاظ چهار متغیر (میزان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی، نگرش دانشجویان و خودکارآمدی تحصیلی، نگرش دانشجویان به آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی) و دانشجویان ترک‌زبان به لحاظ سه متغیر (نگرش به رشته تحصیلی و آینده شغلی، انگیزش و آینده شغلی، خودآرامی و نگرش به تحصیل و آینده شغلی و خودکارآمدی تحصیلی) بعد از دانشجویان ترک‌زبان، دارای بیشتری همبستگی بوده‌اند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد؛ در میان دانشجویان چینی، بیشترین همبستگی مربوط به انگیزش و نگرش به آینده شغلی آن‌ها بوده و در مقابل، کمترین همبستگی مربوط به میزان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی بوده است. در میان دانشجویان عرب‌زبان، بیشترین همبستگی میان انگیزش و نگرش به آینده شغلی آن‌ها و کمترین همبستگی، میان انگیزش و نگرش به رشته تحصیلی آن‌ها بوده است.

در بررسی ملیت دانشجویان، این نتیجه به‌دست آمد که دانشجویان چینی، بالاترین سطح همبستگی را بین انگیزش و خودآرامی نشان دادند ($\beta = 0.42$, $p < 0.001$). که احتمالاً ناشی از نظام آموزشی ساختاریافته و انگیزه‌های اقتصادی - اجتماعی برای یادگیری زبان فارسی در چین است. دانشجویان عرب، کمترین تأثیر را از

نگرش به آینده شغلی دریافت کردند ($\beta=0.15$ ، $p=0.08$). این ممکن است، به دلیل نداشتن اطمینان از فرصت‌های شغلی مرتبط با زبان فارسی در کشورهای عربی باشد. خودکارآمدی تحصیلی، تنها متغیری بود که در تمام گروه‌ها تأثیر قوی و پایدار داشت (β بین ۰.۲۴ تا ۰.۳۸). این مهم نشان‌دهنده اهمیت تقویت اعتماد به نفس دانشجویان در یادگیری زبان فارسی است. سن در دانشجویان چینی و کرد، تأثیر منفی داشت ($\beta=-0.11$ و -0.12). این موضوع ممکن است، نشان‌دهنده فشار اجتماعی برای ورود سریع‌تر به بازار کار در این گروه‌ها باشد. بر اساس یافته‌ها درباره نقش محل تحصیل می‌توان نتیجه‌گیری کرد؛ تحلیل تعدیل‌گری نشان داد که تحصیل در چین و ترکیه، رابطه بین انگیزش و خودآرمانی را تقویت می‌کند که احتمالاً به دلیل کیفیت بالای آموزش زبان فارسی، وجود استادان کارآموده و برنامه‌های فرهنگی غنی در این کشورهاست. در مقابل، دانشجویان عراقی و کردستان عراق از این مزایا بهره‌مند نبودند. بر اساس نتایج این پژوهش، برای بهبود نگرش نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی در بین دانشجویان خارجی رشته زبان فارسی و افزایش انگیزش و خودکارآمدی تحصیلی در بین آن‌ها، برنامه‌ریزی برای بهبود و تقویت برنامه‌های آموزشی و افزایش ظرفیت‌های شغلی این رشته، ضروری به نظر می‌رسد. همچنین تقویت برنامه‌های آموزشی، بازنگری سرفصل دروس و دروس ارائه شده، بهبود کارآموزی دانشجویان و نگرش دانشجویان، نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود، پذیرش دانشجو با توجه به نیاز جامعه و فراهم کردن شرایط اشتغال، از عوامل مؤثر در افزایش میزان رضایت از رشته تحصیلی و آینده شغلی آنان خواهد بود. این پژوهش نشان داد که آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، نیازمند رویکردی تفکیک‌شده بر اساس ملیت و فرهنگ است. تقویت انگیزش و خودکارآمدی، به‌ویژه در دانشجویان عرب و کرد، باید در اولویت برنامه‌ریزان آموزشی قرار گیرد. همچنین، ارتباط مؤثر با بازار کار می‌تواند انگیزه یادگیری را افزایش دهد. با این حال، برای دستیابی به نتایج قوی‌تر، انجام پژوهش‌های ترکیبی (کیفی-کمی) با نمونه‌های بزرگ‌تر پیشنهاد می‌شود.

فهرست منابع:

- اعطار شرقی، نوید (۱۳۹۸). مقایسه سطح انگیزش و عوامل انگیزشی مبتنی بر نظریه خودهای ممکن و نظام خودانگیزشی زبان دوم بین فارسی‌آموزان چینی و لبنانی، *پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان*، شماره ۲، پیاپی ۲۲، ۹۳-۱۱۷.
- اعطار شرقی، نوید و بیتا اکبری (۱۳۹۹)، بررسی نقش عوامل انگیزشی و خودهای شخصیتی در یادگیری زبان فارسی، *پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان*، شماره ۲، پیاپی ۲۰، ۶۵-۸۶.
- باقری، مسلم؛ امینی، علیرضا؛ نیکبخت، امین و امیرحسین شایق (۱۳۹۹)، تصویر برند، نگرش به رشته تحصیلی و نقش ارتباطات دهان‌به‌دهان الکترونیک (مورد مطالعه: دانشگاه شیراز)، *دوفصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی*، شماره ۹ (۱۷)، ۸۱-۱۰۶.

- پارسا، پریسا؛ دوگونچی، میترا؛ قیسوندی، الهام و بیتا پارسا (۱۳۹۸)، عوامل مؤثر بر نگرش نسبت به آینده شغلی در دانشجویان مقطع دکتری، *مجله علمی پژوهان*، شماره ۱۷ (۴)، ۲۵-۳۱.
- شریعت، دیبا (۱۳۹۷)، *خودکارآمدی در یادگیری و آموزش*، تهران: انتشارات وانیا.
- عباسی، زهرا و هادی یعقوبی‌نژاد (۱۳۹۷)، نگرشی تکلیف محور از نوسانات انگیزشی فارسی‌آموزان خارجی در حال تحصیل در ایران (فارسی‌آموزان عرب و چینی سطح مقدماتی و میانی)، *پژوهش‌های زبانی* سال ۹، شماره ۲، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، ۱۹۴-۱۷۱.
- قادری، مهدی؛ سجادی، کوشا؛ وهابی، احمد و بیژن نوری (۲۰۱۶)، بررسی نگرش دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به رشته تحصیلی و آینده شغلی خود در سال ۱۳۹۴، *مجله علوم پزشکی زانکو*، شماره ۱۶ (۵۱)، ۵۲-۶۰.
- نظری، یوسف؛ محمدی، دانش و زارعی‌فرد، حمید (۱۴۰۰)، بررسی انگیزش یادگیری زبان عربی دانشجویان دانشگاه شیراز بر مبنای سیستم خودهای انگیزشی زبان دوم، *مجله علمی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی*، شماره ۵۸، ۷۱-۹۲.

References:

- Abbasi, Z. & and Yaghoubinezhad, H. (2018). A Task-Oriented Perspective of Temporal Fluctuation of Motivation for Learning Persian among Foreign Students in Iran. *Language Research*, 9(2), 171-194. [In Persian]. doi: 10.22059/jolr.2018.69534.
- Abdolrezapour, P., Jahanbakhsh Ganjeh, S. & Ghanbari, N. (2023) Self-efficacy and resilience as predictors of students' academic motivation in online education. *Plos One* 18(5), e0285984.
- Ahn, I., Chiu, M. M., and Patrick, H. (2021). Connecting teacher and student motivation: student-perceived teacher need-supportive practices and student need satisfaction. *Contemp. Educ. Psychol.* 64:101950. doi: 10.1016/j.cedpsych.2021.101950
- Al-khresheh, M. H., and Alkursheh, T. O. (2024). An integrated model exploring the relationship between self-efficacy, technology integration via Blackboard, English proficiency, and Saudi EFL students' academic achievement. *Humanit. Soc. Sci. Commun.* 11:287. doi: 10.1057/s41599-024-02783-2.
- Atar Sharghi, N. and Akbari, B. (2020). Examining the role of motivational factors and personal selves in Persian language learning. *Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages*, 9(20), 65-86. [In Persian]. doi: 10.30479/jtpsol.2020.12578.1469
- ATAR SHARGHI, N. (2019). Comparison of motivational level and motivational factors retrieved from Possible Selves theory and L2 Motivational Self System among Chinese and Lebanese Persian Learners. *Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages*, 8 (TOME 18), 93-117. [In Persian]. doi: 10.30479/jtpsol.2019.10566.1434
- Azila-Gbettor EM, Mensah C, Abiemo MK. (2022) Self-efficacy and academic programme satisfaction: mediating effect of meaningfulness of study. *Int. J. Educ. Manag.* 36:261-276. doi:10.1108/IJEM-09-2021-0353
- Bagheri, M., Amini, A., nikbakht, A., & Shayegh, A. (2020). Brand image, attitude to education and the role of electronic word of mouth communication (Case Study: Shiraz University). *Journal of Educational Planning Studies*, 9(17), 81-106. [In Persian]. doi: 10.22080/eps.2021.3196.

- Bandura A, Freeman WH, Lightsey R.** (1999). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. 1999:158–166.
- Bandura, A.** (1997), *self-Efficacy: Exercise of control*. New York: w.h. Freeman company.
- Basileo LD, Otto B, Lyons M, Vannini N and Toth MD.** (2024). The role of self-efficacy, motivation, and perceived support of students' basic psychological needs in academic achievement. *Front. Educ.* 9:1385442. doi: 10.3389/educ.2024.1385442.
- Bozgün, K. & Baytemir, K.** (2021). Academic self-efficacy and dispositional hope as predictors of academic procrastination: The mediating effect of academic intrinsic motivation. *Particip. Educ. Res.* 9(3), 296–314.
- Bozzato, P.** (2024). The future orientation of Italian adolescents in post-pandemic times: associations with self-efficacy and perceived academic achievement. *Educ. Sci.* 14:170. doi: 10.3390/educsci14020170.
- Ding, Zihe.** (2024). Motivation, Self-efficacy, and International Students' Academic Performance. *Journal of Psychology & Behavior Research.* 6. p16. 10.22158/jpbr.v6n1p16.
- Dörnyei, Z.** (2005). *The Psychology of Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Dörnyei, Z., & Chan, L.** (2013). Motivation and vision: An analysis of future L2 self images, sensory styles, and imagery capacity across two target languages. *Language learning*, 63(3), 437–462.
- Fathi J, Pawlak M, Hejazi SY.** (2024). Exploring the roles of ideal L2 writing self, growth L2 writing mindset, and L2 writing grit in L2 writing achievement among EFL learners. *Studies in Second Language Acquisition*; 46(4):1150-1178. doi:10.1017/S0272263124000536.
- Fokkens-Bruinsma, M., Vermue, C., Deinum, J. F., and van Rooij, E.** (2021). First-year academic achievement: the role of academic self-efficacy, self-regulated learning and beyond classroom engagement. *Assess. Eval. High Educ.* 46, 1115–1126. doi: 10.1080/02602938.2020.1845606.
- Gaspard, H., Dicke, A.-L., Flunger, B., Häfner, I., Brisson, B. M., Trautwein, U., et al.** (2016). Side effects of motivational interventions? Effects of an intervention in math classrooms on motivation in verbal domains. *AERA Open* 2:233285841664916. doi: 10.1177/2332858416649168.
- Hedayati Z, Seifi N, Hekmatfar S, Badakhsh S.** (2012). Attitudes of Shiraz dental students toward their discipline and future career. *Iranian Journal of Medical Education*. 10;12(3):176-83.
- Iwaniec, J., Khaled, H.Y.** (2024). Motivation and Engagement in Language Learning. In: Cirocki, A., Indrarathne, B., McCulloch, S. (eds) *Cognitive and Educational Psychology for TESOL*. Springer Texts in Education. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-66532-5_7
- Jan, F., Salik, R. & Iqbal, N.** (2023). Parenting style, academic motivation and future orientation among university students. *Hum. Nat. J. Soc. Sci.* 4(2), 504–515.
- Jian Xu, Yabing Wang.** (2022). The differential mediating roles of ideal and ought-to L2 writing selves between growth mindsets and self-regulated writing strategies, *System*, Volume 110. <https://doi.org/10.1016/j.system.2022.102900>

- Jian, Z.** (2022). Sustainable engagement and academic achievement under impact of academic self-efficacy through mediation of learning agility—evidence from music education students. *Front. Psychol.* 13, 899706.
- Karakose, T. et al.** Assessment of the relationships between prospective mathematics teachers' classroom management anxiety, academic self-efficacy beliefs, academic amotivation and attitudes toward the teaching profession using structural equation modelling. *Mathematics* 11(2), 449 (2023).
- Li, J., Wang, C., and King, R. B.** (2024). Which comes first? Modeling longitudinal associations among self-efficacy, motivation, and academic achievement. *System* 121:103268. doi: 10.1016/j.system.2024.103268.
- Luo Q, Chen L, Yu D, et al.** (2023). The mediating role of learning engagement between self-efficacy and academic achievement among Chinese college students. *Psychol Res Behav Manag.* Vol. 16:1533–1543. doi:10.2147/PRBM.S401145.
- Macakova, V., & Wood, C.** (2022). The relationship between academic achievement, self-efficacy, implicit theories and basic psychological needs satisfaction among university students. *Stud. High. Educ.* 47, 259–269. doi: 10.1080/03075079.2020.1739017.
- Nazari, Y., Mohammadi, D. & Zareifard, H.** (2021). Studying the motivation to learn Arabic among Shiraz University students based on the second language motivational self-system. *Scientific Journal of the Iranian Association of Arabic Language and Literature*; Issue 58, 71-92. [In Persian].
- Nong, W., Ye, J.-H., Chen, P., & Lee, Y.-S.** (2023). A study on the blended learning effects on students majoring in preschool education in the post-pandemic era: an example of a research-method course in a Chinese university. *Front. Psychol.* 13:962707. doi: 10.3389/fpsyg.2022.962707.
- Parsa P, Dogonchi M, Gheysvandi E, Parsa B.** (2019). Effective Factors on Attitudes toward Job Prospect among PhD Students. *Pajouhan Sci J*; 17 (4) :25-31. [In Persian]. URL: <http://psj.umsha.ac.ir/article-1-499-fa.html>.
- Qaderi M, Sajadi S K, vahabi A, noori B.** (2016) Evaluation of laboratory sciences students' attitude toward their field of study and future career in Kurdistan University of Medical Sciences, 2015. *Zanko J Med Sci*; 16 (51) :52-60. [In Persian]. URL: <http://zanko.muk.ac.ir/article-1-104-en.html>.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L.** (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation, Development, and Wellness*. New York: Guilford Press. doi: 10.1521/978.14625/28806
- Sajadi F.S., Borna, R., Borna, A., & Ahmadipour, H.** (2015). Attitude of Kerman dental school students toward their field of study and career future. *International Journal of Dental Science and Research*; 3:60-3.
- Salvo-Garrido, S., Zayas-Castro, J., Polanco-Levicán, K., & Gálvez-Nieto, J. L.** (2023). Latent regression analysis considering student, teacher, and parent variables and their relationship with academic performance in primary school students in Chile. *Behav. Sci.* 13:516. doi: 10.3390/bs13060516
- Schunk, D. H., & DiBenedetto, M. K.** (2021). Self-efficacy and human motivation. In A. J. Elliot (Ed.), *Advances in motivation science* (pp.153–179). Elsevier Academic Press. <https://doi.org/10.1016/bs.adms.2020.10.001>.
- Shariat, D.** (2018). *Self-efficacy in learning and teaching*. Tehran: Vaniya Editions. [In Persian].

- Sheila, N., Matoti1, Motshidisi A. Lekhu** (2019). Academic Stress and Academic Self-Efficacy of First Year Pre-Service Teachers. Proceedings of SOCIOINT 2019- 6th International Conference on Education, Social Sciences and Humanities. 24-26 June 2019- Istanbul, Turkey
- Shengyao, Y., Salarzadeh Jenatabadi, H., Mengshi, Y. et al.** (2024). Academic resilience, self-efficacy, and motivation: the role of parenting style. *Sci Rep* 14, 5571. <https://doi.org/10.1038/s41598-024-55530-7>.
- Taherpour, M., Rahimi, J., Jafari, Y., Hakkak, H.R.** (2015). Attitude of the students of north khorasan university of medical sciences towards their job prospects in 2013. *Journal of Human Health*, 1(3):81-4.
- Tarverdizadeh, H. & Mohammad Taghipour.** (2024). Student Academic Achievement Forecast Based on Emotional Intelligence, Personality, Demographic Characteristics and Attitude Towards Education and Future Career. *International Journal of Education Sciences*. 1(02): 25-36.
- Tian, Q., Mustapha, S. M., & Min, J.** (2024). The Mediation Effect of Academic Self-Efficacy on Academic Procrastination, Performance, and Satisfaction of Chinese Local Technology University Undergraduates. *Psychology Research and Behavior Management*, 17, 3779–3798. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S479189>.
- Zhang, L., & Jiang, Y.** (2023). Patterns of the satisfaction and frustration of psychological needs and their associations with adolescent students' school affect, burnout, and achievement. *J. Intell* 11:111. doi: 10.3390/jintelligence11060111
- Zorlu, S., & Ünver, G.** (2022). Predictive roles of self-regulatory learning strategies and self-efficacy beliefs on English language learning achievement. *Turkish Journal of Education*, 11(2), 74-92. <https://doi.org/10.19128/turje.841709>.
- Zupančič, N., Palanovič, A., Ružojčič, M., Boštjančič, E., Popov, B., Jelić, D., et al.** (2024). Differential influence of basic psychological needs on burnout and academic achievement in three southeast European countries. *Int. J. Psychol.* 59, 288–302. doi: 10.1002/ijop.12938.

